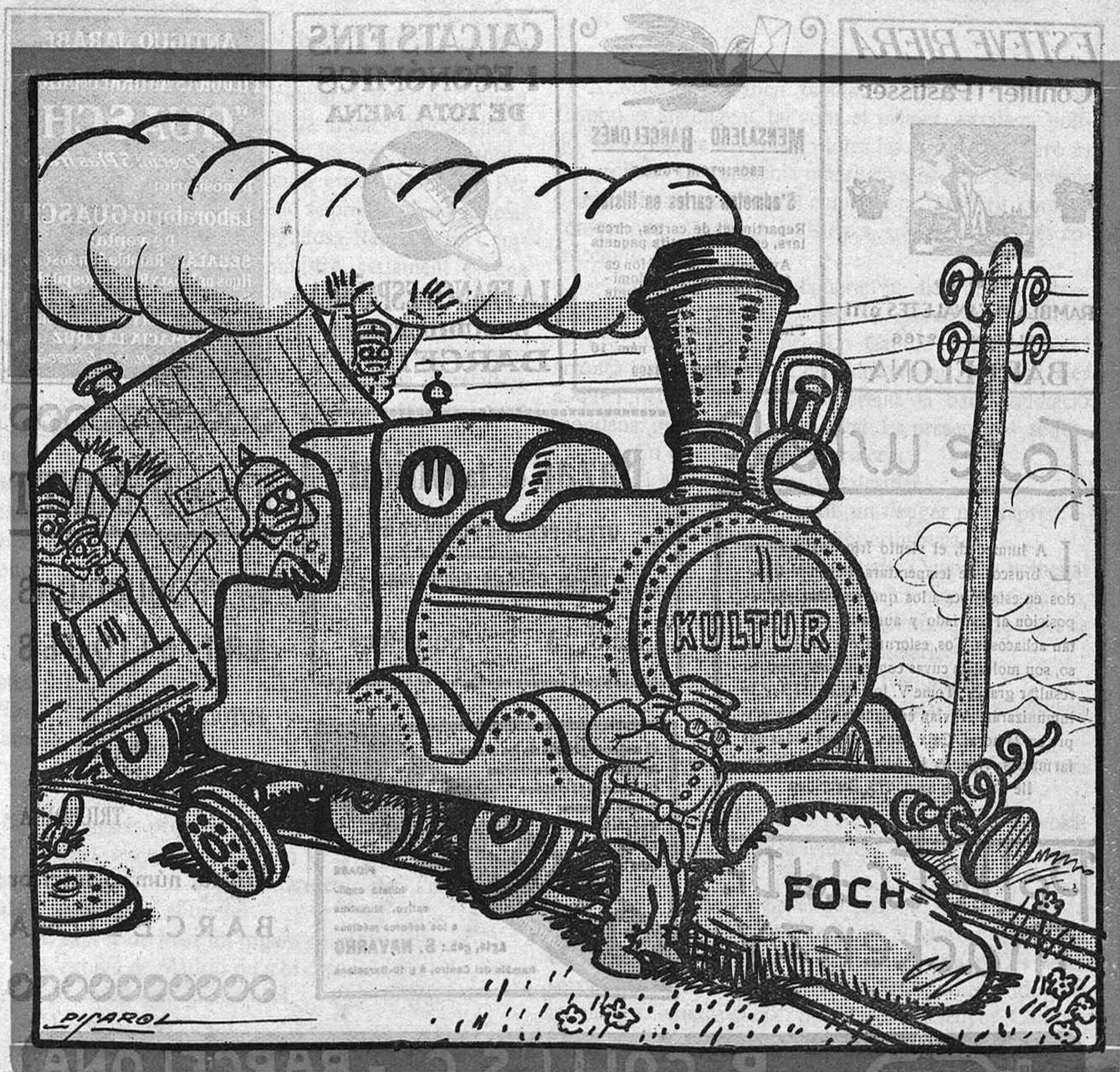

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2049 ANY XL 10 cèntims = Atrassats 20 BARCELONA 5 DE D'ABRIL DE 1918

— Bufa!.. El cor me diu que ja no anirem més endavant.

PERFUMES UOVOS amb LOCIONS de MYRURGIA

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 9111
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS
ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista
Repartiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets
Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pl, núm. 10
TELÈFON A 4499

CALÇATS FINS I ECONÒMICS DE TOTA MENA

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA

ANTIGUO JARABE Y PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS "GUASCH"
Precio: 5 Ptas frasco
Depositarlo:
Laboratorio "GUASCH"
De venta:
SEGALÁ · Rambla San José 14.
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

Tose usted?

LA humedad, el viento frío, los cambios bruscos de temperatura, tienen fastidiados en esta época a los que padecen predisposición al resfriado y aun a los que no están achacosos. Tos, estornudeo, estado griposo, son molestias cuyas consecuencias pueden resultar graves. Tome V. los PELLETS y le inmunizarán. Alivian enseguida y curan siempre en 24 horas. Caja Ptas 1'75 en todas las farmacias. Agente: FRANS JANSSENS, calle Valencia, núm. 275, Barcelona

Pellets del Dr. Mackenzy

Bazar de la Unión

UTILS PER A ESCRIPTORI
TINTES CLASES SUPERIORS

Unió, 3 Barcelona

El mejor disolvente de las urinas
Acepta de los vici urinarios
Cálculos nefríticos
Ruma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIO TTE HERMANOS
Sintomas: Uritropina - Hexametileno tetramina - Formina

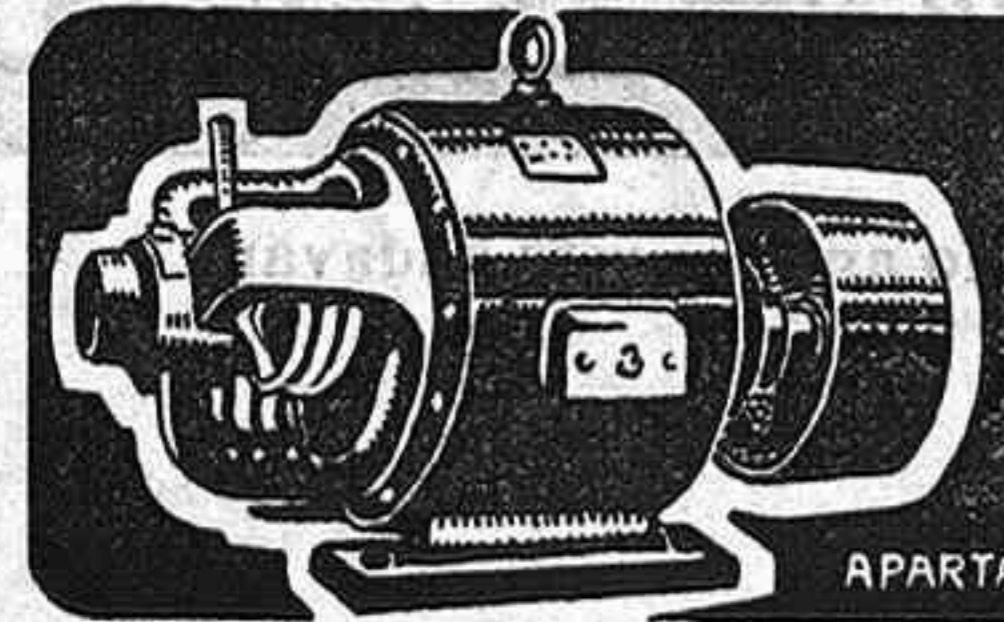
FÓRMASE
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

V^{DA} DE P. BONET

REPRODUCCIONS ARTÍSTIQUES

FOTOLITOGRAFIA
FOTOGRAVAT
AUTOTIPIA
TRICROMIA

Aribau, núm. 9, interior
BARCELONA

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa
ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS · ELECTRE-BOMBES · ALTERNADORS · TRANSFORMADORS
DINAMOS · VENTILADORS · ETC. · DEMANIN-SE PRESUPOSTOS ·

APARTAT 189
MÉNDEZ NUÑEZ Nº 17.
TEL. A 1249

«MONSIEUR SANS GÊNE»

L'ESTACIÓ bull de gent, amb tots els excel·lentíssims i tots els il·lustríssims. L'Estat vol rebre a l'Estat; la tradició burocràtica a la novitat inesperada. El poble, una mica espès, fa de chor. Per l'estació se pressent una curiositat neguitosa. Rebre an En Cambó, ministre, certament és una cosa ben singular.

El tren arriba, i mentres les autoritats formen cerimònies, el poble se prepara a l'entusiasme. Surten senyores d'exprés, viatgers calmosos, alguna estafalària silueta cosmopolita, però En Cambó no apareix i aviat els excel·lentíssims senyors i la massa saben que s'ha quedat a Gavà, amb un gest de displicència menyspreadora. El món oficial se mira una mica astorat. Un ministre esperat que no telegrafia la seva detenció, que no s'excusa, que deixa a les altes representacions desconcertades!

—Coses d'En Cambó—expliquen els íntims.

*
**

A Reus ja fou la primera sorpresa. Els bons regionalistes s'excusaren de que pel viatge precipitat i sense avís d'En Cambó no havia sortit més gent a l'estació. En Cambó somrigué amb una ganyota:

—Ja s'aniran acostumant.

Per a baixar a Gavà havia telefonat al seu secretari a fi de que tingués preparat un automòbil. El senyor secretari, el fidel senyor Llusà, arribà a Gavà prevengut amb aquella consigna que acata militarment. Per l'estació se passeja malinçònic el quefe.

—L'exprés de Madrid, trigarà gaire?

—L'exprés de Madrid no s'hi detura.

—Doncs an aquí m'han citat.

—Deu ésser una broma.

El senyor Llusà, o la llealtat, se paseja, fuma, frueix del paisatge, guaita al lluny presentint l'exprés. El quefe torna a dir-li:

—Cregui'm; l'exprés no s'ha deturat mai a Gavà.

Se sent un xiulet i una fumareda taca l'horitzó. Es l'exprés. S'escolten les seves acompanyades palpitations.

El quefe forma i En Llusà també, esperant la solució del misteri. Pot-ser—pensa—me tiraran alguna maleta per la finestra. L'exprés va deturant la marxa. Un home a la màquina fa senyals amb una bandereta. El tren se detura, salta. En Cambó, el tren torna a marxar, el quefe obre els ulls, la boca i l'ànima, i el bon Llusà li va dient mentres corre darrera del «leader»:

—Es En Cambó, és el senyor ministre de Foment.

Podia afegir les paraules de Reus:

—Ja us anireu acostumant, bon home.

A Gavà acabava de nèixer una llegenda: «Una vegada se va deturar l'exprés i va saltar un ministre...»

*
**

A Madrid ja saben bastant d'aquestes coses. En Cambó és intel·ligent, tal volta el primer estratega polític, té totes les voluntats i totes les diligències, però és tan groller... La cortisanía madrilenya no se'n sap avenir d'aquest home que no vol confeccionar l'esperit com se confecciona els abrics i els fracs, admetent totes les correccions.

—Senyor Cambó—li digueren un dia a l'Hotel Ritz—vol que li presentem al príncep X... que desitja conèixe'l?

Era un príncep egipci. En Cambó estirà el llavi i arronçà les espatlles. Que li voldria aquell príncep? Per a que'l necessitaria? No comprenia la banal salutació mundana, ni la lleugera curiositat. La presentació se feu, i ja feta, En Cambó digué al príncep:

—Bé, i vostè què és lo que desitja?

El príncep respongué, amb un lleuger menyspreu:

—Jo desitjo no sufrir cap impertinència.

La lliçó no va ésser aprofitada. Quan fou nomenat ministre, personatges, autoritats i amics anaren a visitar-lo, deixant tarjeta. Davant d'aquella acumulació de cortesia En Cambó consultà amb el seu secretari.

—Heu de tornar les visites—li respongué.

—Tornar les visites? Això representarà una setmana perduda.

—Dongui'm tarjeta i passaré a deixar-les fingint una visita.

—Ah! no. Jo el necessito i no puc prescindir de vostè ni una hora. Tenim massa feina els dos.

—Aleshores?

—Ja està; que hi vagi el porter.

Si algun personatge preguntà al porter qui havia deixat la tarjeta, seria la més extraordinària de les seves sorpreses saber que havia estat visitat, oh escàndol! oh infinita grolleria catalana!, pel porter del senyor Cambó.

*
**

I bé, tenim un ministre a lo ianqui. En Cambó expeditiu, trenca-cortesies, aires «parvenu», representa la reacció contra l'encarcament oficial i les protocolàries fórmules. Essent un home representatiu s'havia de com-

portar així. A la catalana? Sí, a la catalana, és a dir, el treball lo primer i lo últim l'educació. A l'inrevés que a Madrid: primer les correccions i la labor finalment.

Quan En Cambó deixi d'ésser ministre, tinc por de que torni a fer lo que aquell altre gran català—i gran polític, amics—don Estanislau Figueres, que en lloc de dimitir la presidència de la república, agafà el tren i se'n anà a París. Quan En Cambó se cansi d'ésser ministre és molt possible que abandoni Madrid, deixant un carta de comiat, i descendint a Gavà, aquesta vegada en el tren correu.

PARADOX

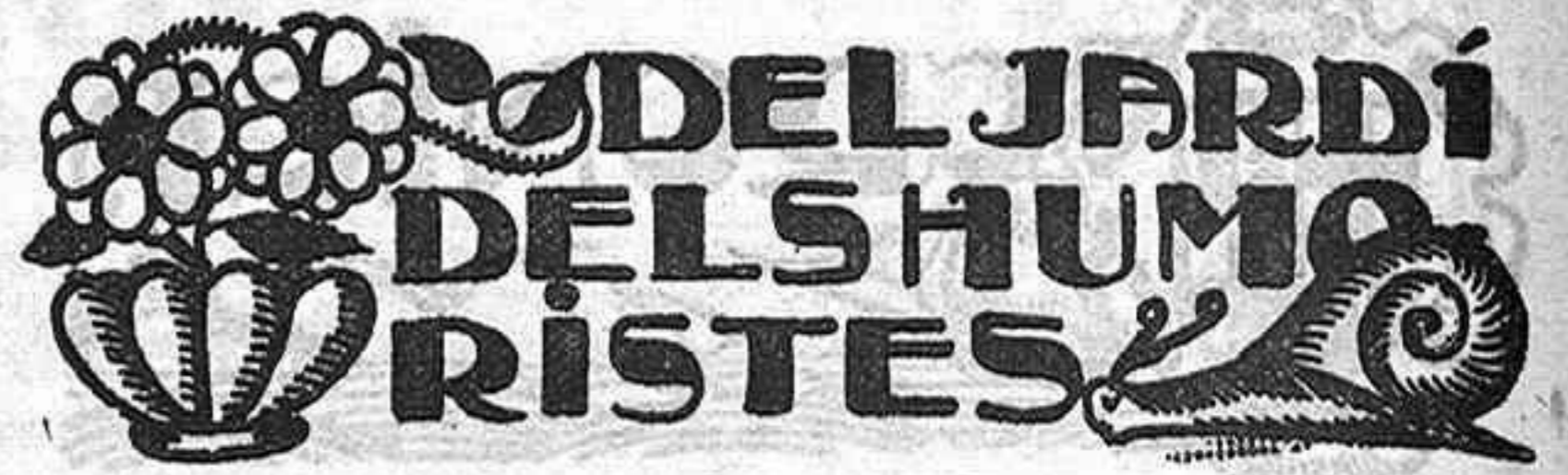

L'aigua i el vi

Digueu-me: qui feu l'aigua i el vi?
Ompliu-me d'aigua el vas crestallí!
L'aigua n'és obra d'un nervi diví,
l'aigua és celestial, humà és el vi.

Val molt, prò molt més, l'aigua que el vi.
Ompliu-me d'aigua el vas crestallí!
Jo sóc modest, prò humil el destí;
dic lloes a l'aigua, prò em bec el vi.

F. D'E.

CONTE

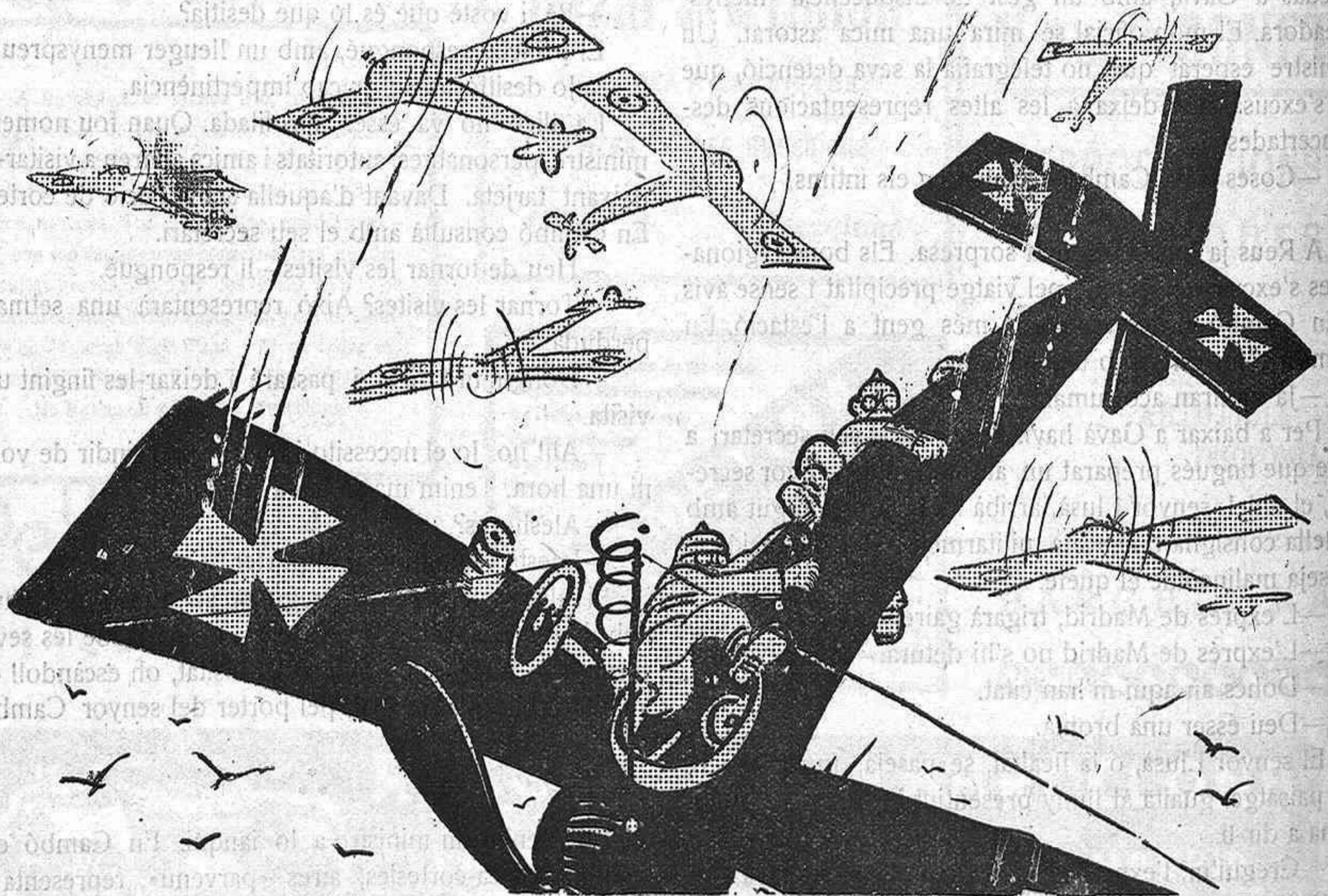
UNA bella ballerina, rossa i anglesa, va tenir amors amb un ballerí, ros i francès.

Els amors anglo-francesos de dits ballerins rossos i bells varen donar uu fruit joliu: un gentil nin de cabells d'or, com els daurats rajos del rei càlid de l'espai.

Sis anys després, quan el fruit tenia ja quatre pams i mig d'alçada, la vida de la bella ballerina rossa i anglesa s'envolà, mentre la lluna desapareixia d'entre els plecs del gran llençol celest.

Al cap de tretze mesos del malhaurat aconteixement, el ros ballerí va abandonar a la bona de Déu al gentil nin de cabells d'or, per a seguir més còmodament la sort de una altra ballerina rossa i russa.

La parella rossa i ballerina sigué contractada, a París, per un empresari de concert ambulant, que també era ros... de naixença.

ADAGIS DEL TEMPS

Per l'abril, cada Gotha en val mil.

Els quatre pams i mig d'alçada del desventurat nin de cabells d'or es convertiren en cinc pams i un quart, donant al noi un cert aire d'home... menut, que molts nens de la seva edat no obtenen sovint. Ballant-la molt magra—car també era *balleri*—anava recorrent—solet com un portamonedes buid—pobles i poblets, simil·lants al pardal que salta d'un tarroç a l'altre. Piupiulejant va fer sa entrada anti-triomfal a la gran *Ville* de París; i, afamat va arribar al barri de *Montparnasse*, on el bullici aixordador de la multitud festejava la característica... la típica i joiosa *Fête du Lion de Belfort*. Davant l'entrada d'una d'aquelles grans barraques, enlairada sobre d'una infinitat d'esglaons de fusta blanca, pintada de fang pels peus bruts, estaven ballant un parell de mocetes—margres com la Quaresma—per a cridar l'atenció del públic *badoc* i la del públic *pagano*.

Quan la *poule*, atapeïda i riallera, va enterar-se per l'home anunciador que allí dins s'hi ballava la *Machiche Parisienne*, corrent com coëts encesos, varen inondar el local de carn humana... Tan sols un nin de cabells d'or, polserosos com els palmons de les balconades que, lligats per a què no s'escapin, han de passar un any d'agonia abans d'ésser tirats al *carro de la pudò*, quedà immòbil en un reonet d'escala, pensatiu... mes rialler.

—Que vas sol, noi?—li preguntà la caixa de l'establiment.

—Sí, senyora.

—Que no tens pares?

—Mare, no! Pare... no ho sé pas. Fa temps que va deixar-me sol, al mig del carrer, menjant un troç de pa untat amb mantega.

Com se diu, el teu pare?

—*Machin Chouette*. Es ballerí; és ros; és alt... i té una piga a prop de l'ull.

—Oh!... Dius que és ros i que té una piga prop de l'ull? Doncs, noi, puja aquí dalt que veuràs ton pare com balla.

M. G. MIR

Figueres - Ciutat

S'està formant una nova ciutat a Catalunya. Després de Barcelona, venia Reus. Després de Reus ve la ciutat de Mataró. Després de Reus, Terrassa-Ciutat. Després de Terrassa, Girona tingué veleitats ciutadanes. Ara és Figueres.

Nosaltres tenim per Figueres una feblesa sentimental. No posseeix carrerons milenaris, ni pedres gòtiques, ni temples migevals, ni palaus nobiliaris. Però és la Covadonga republicana. A la «Font del Soc», uns Pelaios demòcrates, proclamaren la república quan encara no existien republicans. Ademés, té una societat que's diu «La Erato», les cobles toquen les sardanes d'En Pep, manen els federals, els pagesos porten encara barretina vermella... Encara s'hi poden veure els temps d'En Clavé. Si davant de la tradició catalana sorruda i levítica existeix una altra tradició lliberal i lírica, la seva capital és la de l'Empordà. Figueres és l'anti-Vic.

Ara Figueres fa un monument an En Monturiol i ho encomana a l'Enric Casanovas. Elegeix un diputat i tria a l'August Pi i Suñer. Té Institut i acaba de fer director al nostre Alomar. No manca més que En Tayà faci un diari a Figueres.

Nosaltres pregàvem s'otorgués a l'Alomar un lloc a la candidatura de Barcelona. En el seu lloc, «els quefes», posaren an En Pich i Pon. Ara arriba el desagravi. I estem segurs que si En Pich i Pon anés a Figueres, els figuerencs, donant a cada hu el que li pertoca, després de nomenar director de l'Institut a l'Alomar, otorgarien la porteria an En Pich i Pon.

—Au, no facis correr els dàtils!
—Tonta, què té d'estrany, si estem sota d'una palmera?

Els crítics militars

Rodonament, durant un parell de mesos, els encarregats de les descripcions bèl·liques ens tranquil·litzaven des dels seus diaris negant tota possibilitat d'ofensiva alemanya. Existien mil raons per a no creure amb ella. I l'ofensiva ha esclatat sobtadament, amb l'empenta dels dies de 1914.

Ara els crítics militars ens asseguraren que l'ofensiva seguirà tota aquesta primavera, continuarà a l'estiu i arribarà a l'hivern.

Això ens fa recordar un dia de concert, en l'antic «Eldorado». A l'acabar un temps l'orquestra, es produí un silenci d'esglèsia, i aleshores una altra música ressonà en el sostre de vidres. Plovia, furiosament, implacablement. Es va sentir una veu forta.

—Ail! Ail! Em sembla que plou.

Una altra veu, va respondre, cridant:

—Que calli aquest astrònom!

El de «La Veu»

De tots els revisters de la guerra el més serio és el de *La Veu*. I el més dur. Es firma «Rocafort». Medeix, sospesa, interroga, rumia i quan ja ha mostrat tots els compassos, peses i balancins, l'erra. Fins quan sent ploure, dubta que el soroll sigui de pluja.

En el seu darrer gràfic, del dimecres, col·locava dins del front alemany Lassigny, Moreuil i altres pobles, encara francesos. Ho diguérem a un il·lustre redactor de *La Veu*, i ens donà l'explicació.

—No'n feu cas. Aquest «Rocafort» és d'aquells que l'Albert Llanas deia que els hi doneu el «Forn de Sant Jaume» i el fan tancar.

Història d'En Melcior Garra

Tan l'esglèsia com la rectoria eren noves de trinca. La diferència és que la rectoria era acabada i l'esglèsia no. Ja sé lo que dirà el lector: que és tan difícil trobar una esglèsia acabada, com una agulla en un paller. Cert, però la de la nostra història, vui dir la de l'història d'En Melcior, ho era tan poc d'acabada, que faltava la meitat de la construcció i per dintre semblava el magatzem d'un drapaire que tingués massa local i molt poques existències.

La rectoria, que ho tenia tot finit i perfilat: escalfa-panxes al menjador, al despatx de mossèn Joan un gran silló, una taula i un ample finestral per on al hivern entrava el sol com a casa seva fent brillar els coures del braser, i per on a l'estiu, amb les persianes tirades, hi passava més fresqueta que a la vora del mar. Hi havien molts escarpates, gran cuina, galliner i hort, i sobre tot una necessària de la xicra, de la qual estirant una cordeta brollava tot d'aigua. Això era lo que més divertia an En Melcior, però abusà, i la senyora Antonia, la majordona, li prohibí l'entreteniment.

Com deiem, l'esglèsia era gran però inacabada. Quan hi entrà En Garra faltava la fatxada, les finestres eren tapiades, no hi havia chor ni orgue, l'altar major era provisional i els altres no eren fets a mida, sinó transportats de l'esglèsia vella, a la que despullaren per a vestir la

—Escolta-te'ls, als polítics!... Deien que ara tot s'abaixaria i fins els ministres han posat d'altura.

nova. Hi havien dues capelles fetes exprés i amb molt luxe i moltes llànties de càn Santamaría. Hi havia una gran barana de ferro que tancava el presbiteri, també feta expressa i també regalada. I com a nou res més, com no fossin les cadires de boga on seia la concurrència mitjançant el pagament de cinc o tres cèntims, segons fós de solemnia la funció.

En Melcior notà que als rectors no els molestava poc ni molt que'l temple estigués aixís quan ells arribaven. Això era un motiu per al sermó de cada diumenge a missa major i especialment a l'estiu, quan les rengleres de cadires s'omplien de senyorasses amb grans berrets plens de plomes, i de senyors vestits de blanc que sempre arribaven després de girar l'Evangelí. Uns sermons patètics que s'acabaven sempre demanant una caritat per a prosseguir les obres. I alguna n'hi devien fer de caritat, perquè en l'any que En Garra fou allí vegé estrenar una terna de vellut i or que semblava un sol, renovar l'altar del Roser, posar a lloc la pica de batejar i començar les obres del chor.

S'ha de confessar que la seva vida allí no era gens desagradable. Cert que al principi algunes novetats el molestaren—l'anar pelat com un quinto i el rentar-se la cara per exemple—, però des d'un dia en que volgué fer el rebec i la senyora Antonia el polí amb un fregall i terra d'escudelles, optà pel mal menor. Com a menjar, se menjava, i com a dormir, mai havia estat tan bé com en el catret que li guarní la majordona en el pis de dalt de tot, sota teulada i al costat mateix del rebost. Per cert que aquest rebost moltes vegades quedava obert, i si era tancat, a la pared hi havia un finestró mitjançant el qual i enfilant-se sobre'l llit, era fàcil abastar una poma, una pera o un raim dels que hi havien penjats. Mai s'ha pogut saber si és que era sense volguer o espressament que la senyora Antonia donava postres an En Melcior. En aquells temps aquest creia que badava la majordona. Ara que ell ja és gran i ella difunta, se pensa que ho feia a dretes.

El senyor rector li ensenyava d'ajudar missa, de respondre en els enterraments i batejos a les llatinades que

ell deia i li prometé que més endavant li deixaria portar el rosari des de dalt de la trona. Això no arribà mai; com tampoc arribà el que sapigués, allò que se'n diu saber, d'ajudar missa, però ell sabia el començament i l'acabament de cada parrafada, i embarbusant-se entre mig tot tirava avant. En canvi en la especialitat dels *amens* sortí un trunfo. Sabia pronunciar-lo com dient: Ja comencem a patir, què s'hi farà? prenem-s'ho a broma. Que no els fa riure aquest ximplet? (Això acostumava a anar per capellans forasters. El rector se'n adonava i després li deia: Melior, ets un pocavergonya! Però no li pegava.) I sobre tot sabia llençar com un toc de clarí l'*amen* triomfal que volia dir: Ja vos en podeu anar; s'ha acabat el bròquil.

El sanyô Esteva ministerial

El «sanyô Esteva», des de que ha pujat En Maura, ha augmentat el diàmetre de la seva burgesa i rondanxona panxa. El «sanyô Esteva» no hi cap dintre de la seva pròpia pell, puix la seva satisfacció és immensa.

El «sanyô Esteva» feia molt temps que no vivia tranquil ni dormia satisfet.

El més terrible pessimisme s'havia apoderat del seu ànim, i les escenes turbulentes de la Rússia, d'En Trotzky i d'En Lenin, la seva imaginació les hi feia veure corretgides i augmentades en el bell mig de la pacífica Plaça del Born i del menestral carrer del Rech.

Espanya, a l'igual que «La Puntual», trontollava, puix En Lacierva, com a un nou Ramonet, comprometia la pau de la casa.

I quan el nostre «sanyô Esteva» anava al «Foment» a pendre cafè i a fumar un cigar de quinze, no perdia ocasió per a profetitzar el més paorós conflicte.

—Això se'n va al carai, senyor Comas—deia convençut el nostre immortal amic.

I el senyor Comas, que amb tot i no dir-se Ignasi és tan Esteve com el nostre popular compatriota, assentia ressignadament als negres i desoladors vaticinis estevens.

—A Espanya—deien—sols la poden salvar dos homes: En Maura i En Cambó. Els demés constitueixen un perill per a la pau i la tranquil·litat del país.

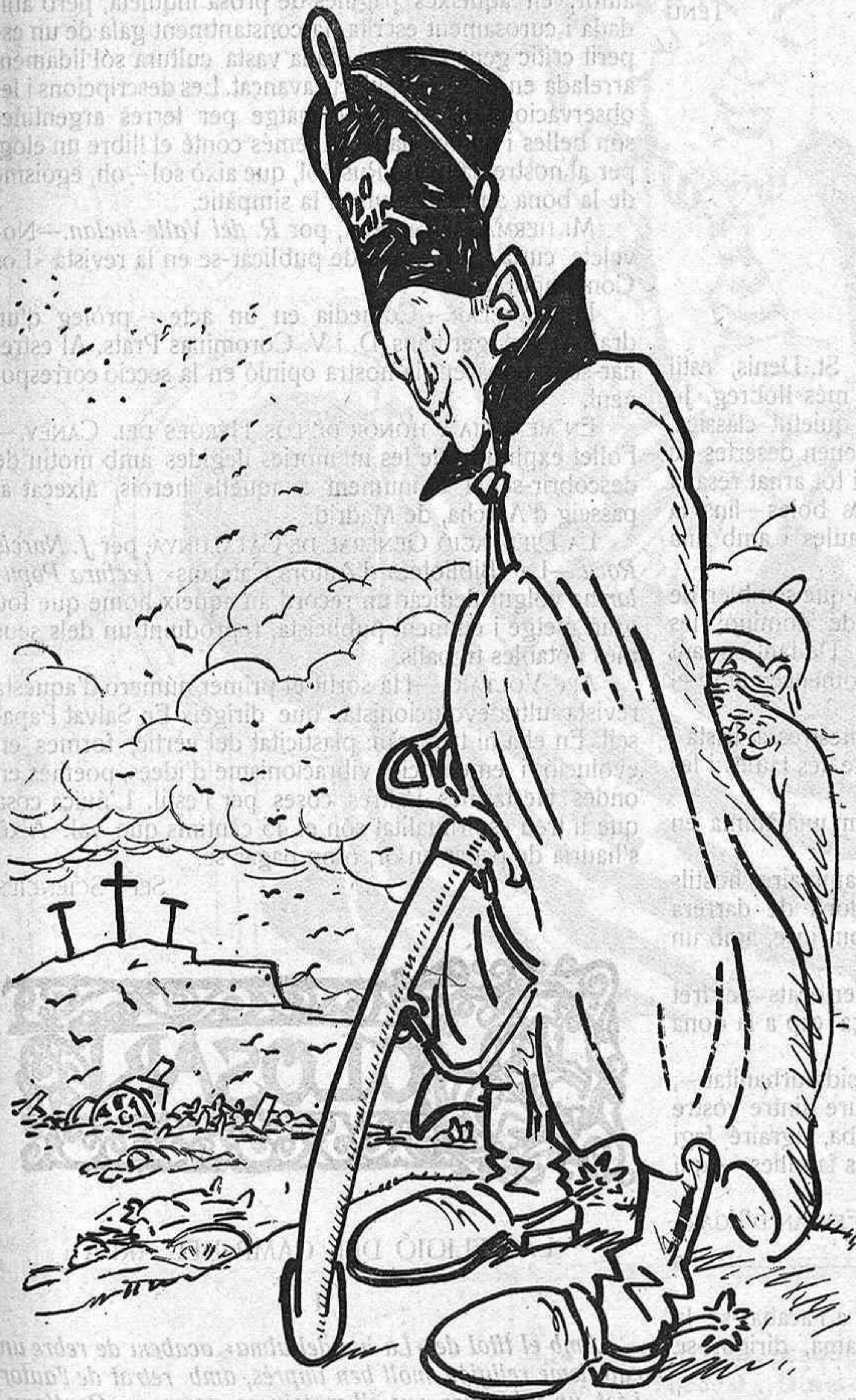
En Romanones—afegien—és un intervencionista declarat que sols està atent als seus negocis; En Dato és un fracassat i un dictador, puix lo que va fer en ocasió de la Assemblea de parlamentaris no té nom; l'Alba és un element pertorbador que seria la nostra ruina (?) amb el seu programa econòmic tan lesiu pels interessos de les classes productores; En García Prieto és un home mancat d'energia que no té suficient competència per a comanar la nau de l'Estat.

I així tots els demés.

—Es veritat, «sanyô Esteva», és veritat—responia el senyor Comas foll d'entusiasme.—Lo que vostè diu és més que la veritat encara: és l'Evangelí.

**

I al sentdemà, En Pol, des de *La Veu*, cremava incens en lloor del nou ministeri. En Romanones era un sant, l'Alba un beato, En Dato un àngel, En García Prieto un serafi

—Després diràn que no resistim. Mireu: allà on arribem, allà ens quedem.

I com que a més d'En Pol ho deien tots els senyors que de Santander a Cádiz i de Barcelona a Badajoz veien en perill la menjadora, el «sanyô Esteva», el «sanyô» Comas i els senyors Rocamora, García Fernández i Carvajal, convingueren que'ls homes del nou govern de concentració monàrquica, eren, no els fracassats de sempre, sinó els salvadors de «La Puntual», simbolitzadora de la nova Espanya.

I ara tots estan contents i satisfets i tenen d'untar-se les mans amb glicerina, puix les tenen llagades de tant aplaudir, i el «sanyô Esteva» que mai cridava, té de fer gàrgares de mentol i bicarbonat, puix està ronc de tant cridar en castellà: ¡¡Viva el Gobierno redentor!!

Coses d'Espanya!

TENU

PARISIANES

IRONIA

Dintre d'un cafetinet del Fauburg St. Denis, estil Lluís Felip. Es difícil somniar un indret més llòbreg. Jo hi anava moltes voltes a la cerca d'una quietut clàssica. Les taules, d'un marbre groguenc, s'extenen desertes de consumidors. Al fons un billar vellot i tot arnat resalta dins l'ombra com un catafalc, i les tres boles—fins la vermella—són del mateix groc que les taules i amb una alegria d'os oblidat.

En un recó, un petit grupu de clients que semblen de l'època, fan una interminable partida de dominó; les fitxes i els dits tenen el clec d'ossamenta. De tant en tant els vells parlen i totes les converses comencen amb el «Quan era noi...»

Darrera del taulell se redressa la mestressa, trista i seca, amb els mateixos graus de groc que les taules i les boles del billar.

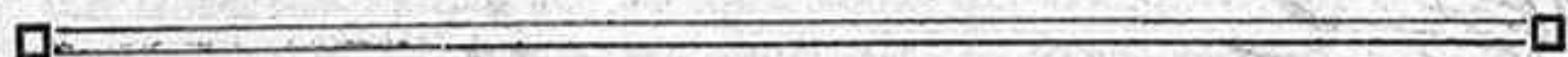
El moço, un vell desplumat, volta com una ànima en pena per les taules buides.

Entren tres joves soldats. Són rebuts amb aires hostils per part dels jugadors i del moço. La dona de darrera el taulell només fa el moviment per somriure, amb un somriure pot-ser retrospectiu.

Els nou vinguts s'instalen, un poc interlocats pel fret ambient. De prompte un d'ells s'avança cap a la dona seca i trista.

—Mestressa—diu amb la més exquisida urbanitat—, podria succeir que ens morissim de riure dintre vostre establiment. Si semblant aventura arriba, agrairé fagi remetre els cadavres a nostres respectives famílies. Aquí té les direccions.

FERRAN D'EGARA

El senyor Esteve, botiguer de robes, a l'acabar-se la representació d'una obra de teatre, exclama, dirigint-se a la seva dona:

—Ara és el moment de comprar, noia.

—Perquè?

—Mira,... perquè baixa la tela.

:-: PAPERAM :-:

GATIMELLS, per Carles Grandó.—Set monòlegs rossellonesos molt típics i escrits amb molta gràcia. Se titulen; *L'Envejada*, *Topatoni*, *Enrahonament*, *Carabaça*, *El Rei del Carnaval*, *Ball* i *Les figues seques*. No's tracta precisament de monòlegs representables, que molts d'ells no podrien ésser-ho ni per la seva extensió curtíssima ni per altres causes, sinó d'humorades propies per a descriure tipus, bastant ben observats.

GLOSARIO SENTIMENTAL, per Domingo Brunet.—Un llibre moderníssim, tant d'aspecte com de fons. El seu autor, en aqueixes pàgines de prosa inquieta, però atildada i curosament escrita, fa constantment gala de un esperit crític gens vulgar i d'una vasta cultura sól'idament arrelada en el seu intel·lecte avançat. Les descripcions i les observacions del seu pelegrinatge per terres argentines són belles i emocionants. Ademés conté el llibre un elogi per al nostre Santiago Rusiñol, que això sol—oh, egoisme de la bona amistat!—ens el fa simpàtic.

MI HERMANA ANTONIA, por R. del Valle-Inclan.—Novel·leta curta que acaba de publicar-se en la revista «Los Contemporáneos».

DOLÇA LLAR.—Comedia en un acte—pròleg d'un drama—del germans D. i V. Corominas Prats. Al estrenar-se ja donarem la nostra opinió en la secció corresponent.

EN MEMORIA Y HONOR DE LOS HÉROES DEL CANEY.—Follet explicatiu de les memòries llegides amb motiu de descobrir-se el monument a aquells herois, aixecat al passeig d'Atocha, de Madrid.

LA DIPUTACIÓ GENERAL DE CATALUNYA, per J. Narcís Roca.—La «Biblioteca d'Autors Catalans» *Lectura Popular* ha volgut dedicar un record an aqueix home que fou gran metge i eminent publicista, reproduint un dels seus més notables treballs.

ARC-VOLTAIC.—Ha sortit el primer número d'aquesta revista ultra-evolucionista, que dirigeix En Salvat Pape-seit. En ella hi trobaràn: plasticitat del vèrtic, formes en evolució i en emoció, vibracionisme d'idees, poemes en ondes Hertzianes i altres coses per l'estil. L'única cosa que li treu espiritualitat són el 45 cèntims que val. Això s'hauria de pagar en or, o no pagar-se.

SEPT SCIENCIES

LA RELIGIÓ DEL CAMP DEL ARPA

I

Amb el títol de «La luz del alma» acabem de rebre un catecisme religiós, molt ben imprès, amb retrat de l'autor i tot, un tal Pedro que ell mateix se nomena «Continuador de l'obra de Jesús» i que té el seu temple al Camp de l'Arpa, a prop de la Sagrada Família, segurament per a

NOVEDADES

CÒMICO

— Jo et deixo, noia, perquè voldria anar a sentir la Turcy.

— Res de Turcys!... Diumenge anirem a Sardanyola, a la torre dels Llavaneras, i allí la sentiràs en el fonògraf.

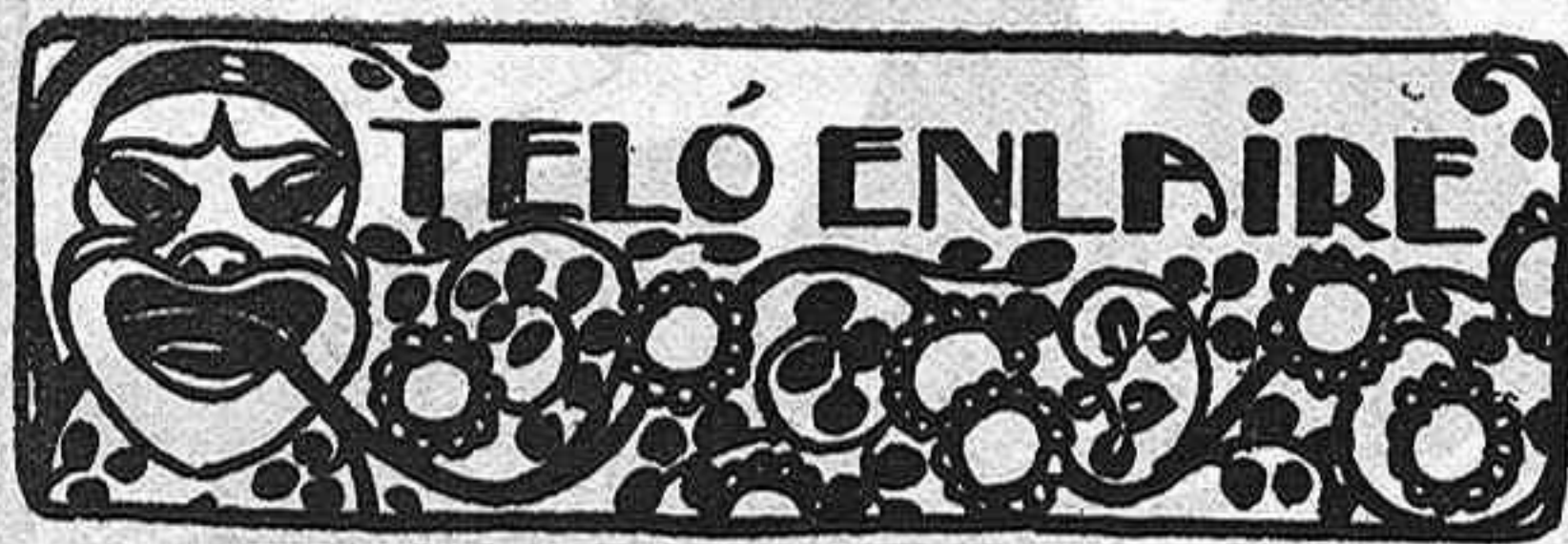
fer la competència als capellans que no estàn per la seva exaltada «doctrina cristiana del porvenir». Competència com aquella que's feien abans els merenderos de Vallcarca: ¡Esta és la verdadera Fuente del Remedio!

Lo primer que crida l'atenció en el llibre, després de la portada, és un segell o marca de fàbrica d'aqueixa diguem-ne «religió de las afueras», instalada en un popular suburbi on hi han imperat sempre els curanderos i les tiradores de cartes. El segell, que és artístic—passem-hi!—porta com emblema tres paraules: Amor, Pau i Caritat. I d'això en diu l'autor els «atributos directorios». Amor a la bona fè del poble, pau per a casa, i caritat, a qui sigui, que de la caritat en venen els bons aliments.

Però lo més encantador del segell d'aquest «templo cristiano según la ley de Dios» és el dibuix amb el que l'autor ha volgut simbolitzar els atributos: Imagineu-vos un jove obrer, teixidor, del ram de l'aigua, assegut en una pedra al mig d'un bosc que no se sap ben bé si és una selva africana o un plantio cubano. Feu-vos càrrec que aqueix jove aguanta amb la mà esquerra un nivell de paleta, i que l'altra, la mà dreta, la dóna a un lleó carinyós que li ha posat les potes a la falda i que remena la cua tot satisfet. Com si encara això no fós prou símbol, observeu que el tal jove aguanta amb el front—a tall de equilibrista de circ—un bastó llarg al cap d'amunt del qual hi brilleja una estrella de sis puntes; un jove que ademés es veu que està bé de subsistències, perquè a l'espatlla hi porta un gall i al seu costat hi pastura un bè manso que duu marcades a l'esquena les inicials P. R., que sembla que vulguin dir «Partit Radical».

Les ensenyances, lleis, oracions i manaments d'aqueixa doctrina seràn objecte de una altra parrafada en el número que vé.

XARAU

ROMEÀ

La mel i les vespes és una bonica comèdia que pot posar-se al costat de les millors que hagin sortit de la ploma d'En Pous: d'assumpte simpàtic, l'acció es fa interessant i el públic hi troba la pasta necessària per a sortir-ne satisfet. Sobre tot, en lo que més afortunat ha estat en Pous és en la veritat i originalitat dels tipus i en la justesa de l'ambient. Moltes d'aquelles figures no tenen res que envejar, pel seu relleu, a les del formós teatre clàssic italià. L'argument de l'obra és essencialment picaresc, però el diàleg es manté sempre pulcre i distingit, fins en les escenes més on hi ha més perill de relliscada. Dos defectes té la comèdia, que l'autor podria molt bé subsanar; dos defectes que s'enclouen pot-ser en un sol: la desmesurada llargària dels actes i les fatigoses escenes de repetició; aqueixes escenes, que realment formen part de la trama i sense elles no hi hauria comèdia, podrien adquirir molta més *souplesse* presentant-les més ràpidament, sacrificant diàleg en benefici de l'acció. Es llàstima que moltes obres d'En Pous se perdin per això: per la desmesura.

S'hi distingiren les senyores Fremont, Verdier, Arqués, En Giménez, En Mir, En Sirvent, l'Alonso i En Camprodon.

NOVEDADES

El debut d'En Morano tingué la virtut de omplir completament la sala d'aqueix teatre, a pesar de que no's tractava de cap estrena. *Papa Lebonnard* fou interpretada per l'eminent actor de una manera notable, com de costum.

I vingué el dimarts i ens donà a conèixer *El Santo*, drama íntim o intern, d'En Bracco, una producció que's presta admirablement a les facultats de l'interpretador.

Del resultat d'aqueixa estrena, de relativa importància, ja'm permetran que'ls en parli amb el degut deteniment la setmana entrant, que avui la ressenya dels teatres s'allargaria massa.

ESPAÑOL

El rei vol un hereuet és el nou «vaudeville» amb que els simpàtics artistes d'aquest teatre han començat la temporada de primavera.

El públic de l'«Español», acostumat als plats forts, celebrà la nova producció d'En Joan de l'Hostal, en la qual abunden situacions que, encara que força rebuscades i poc enginyoses, riu i aplaudeix la «clientela».

No hi manquen xistus d'aquells que farien tornar vermell al mateix «Mossèn Pollastre», i perquè res hi falti, camises i calsetes a l'engròs.

En Pepe Alfonso de primera en el seu paper de grotesc detectiu, així com la López. Els demés, discrets.

GOYA

En sa darrera obra *Cuento del lar*, el prevere Rey i Soto ens demostra un sensible avenç pel seu camí de dramaturg. L'autor de *Amor que vence al amor* continua essent el mateix gran poeta líric, fàcil, sucós, però amb l'aventatge de que ara abandona els *embuchados* poètics que feien semblar la seva obra una bànova d'aquelles fetes de retalls. *Cuento del lar*, encara que constitueixi dues accions dintre de una, té més unitat dramàtica i fins més interès i més traça que la seva primera producció. I per això el públic, ara, entenen-ho aixís comença ja a aplaudir tant al bon comediògraf com al excell'ent poeta.

La presentació bona.

En l'interpretació, que no és del tot acurada, s'hi distingiren els primers artistes, entre ells i per sobre de tots En Ricardet Calvo.

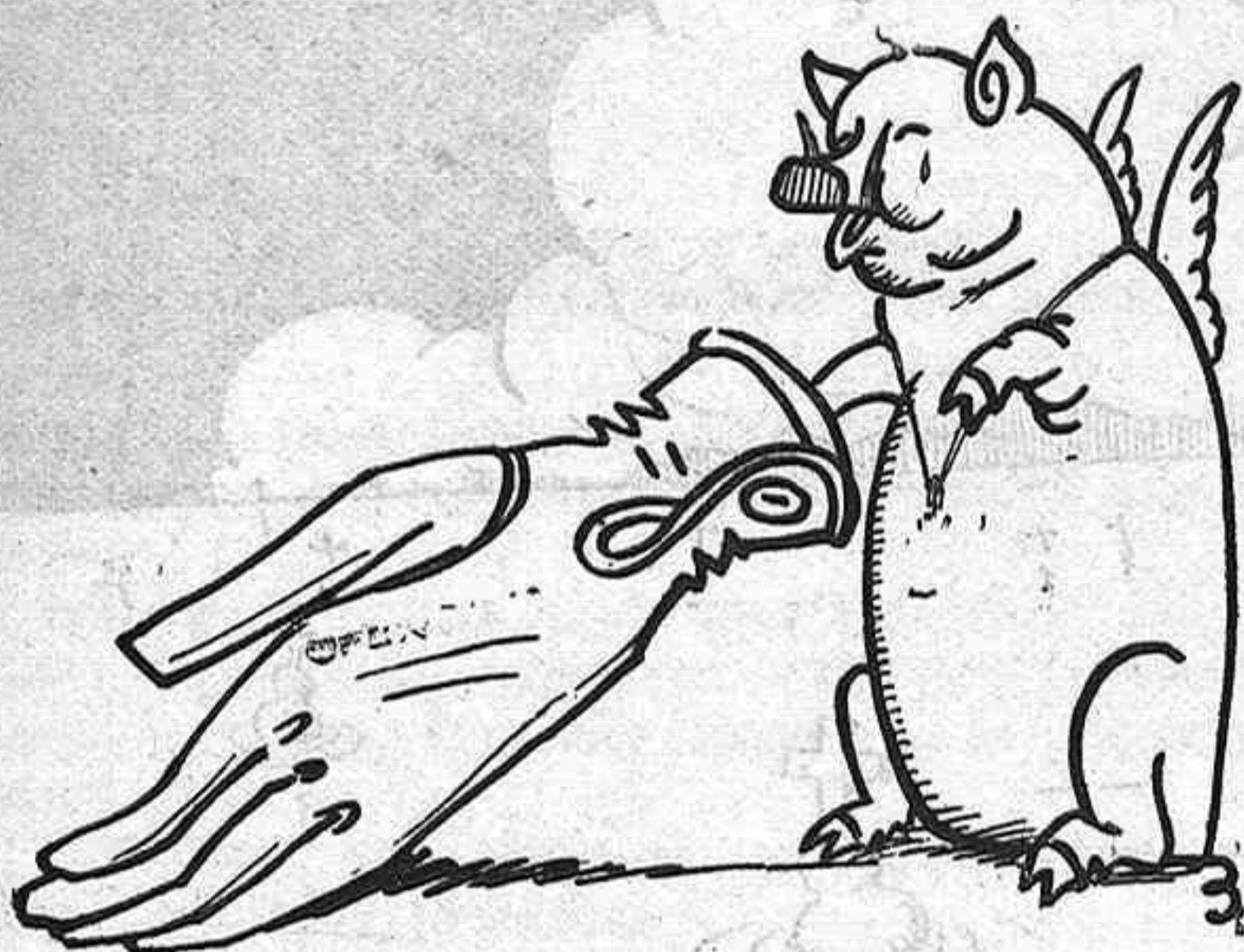
Vaja que, o molt ens enganyem, o l'amic Blasco té *Cuento del lar* per a dies.

CÓMICO

El secreto de la paz...

Aqueix secret—oh, santa ignocència!—consisteix en casar a una princesa d'un Estat bel·ligerant amb el príncep d'una altra nació també en guerra. Això és el clau de la obra. Un clau d'aqueixos que's claven en la roca viva però que no aconsegueixen clavar-se en el cor dels espectadors ni per a eternir-los ni per a provocar-los la riàlia. Naturalment que en aqueixa obra tot se supedita a l'espectacle: aeroplans, bombes que esclaten de debò, submarins, sirenes, un aquarium complet sense faltar-hi els llucos... demanin!...

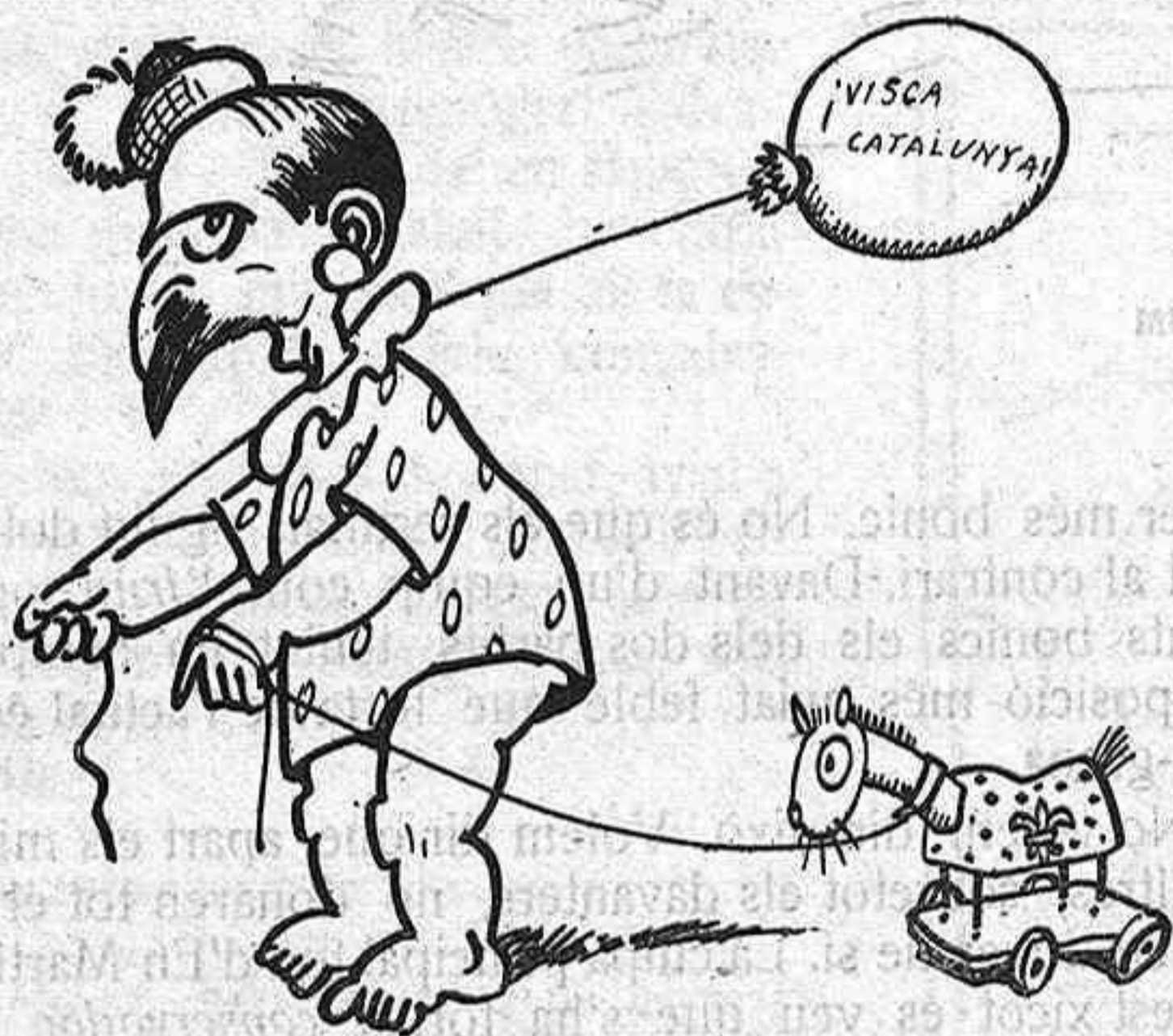
INAUGURACIÓ DE LA TEMPORADA DE PASQUA.—LES OBRES TEATRALS DE MÉS ÈXIT

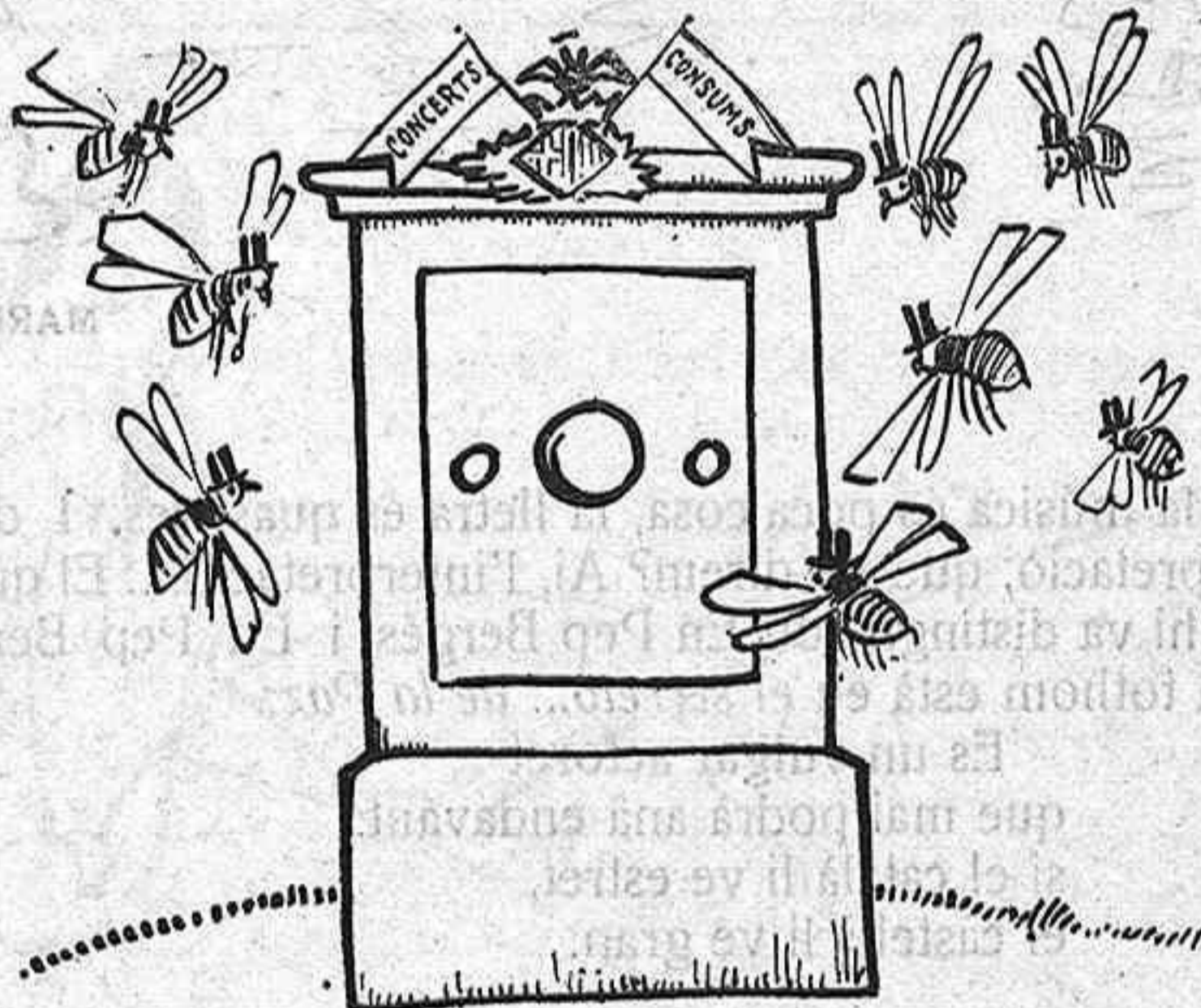
«El guante rojo»

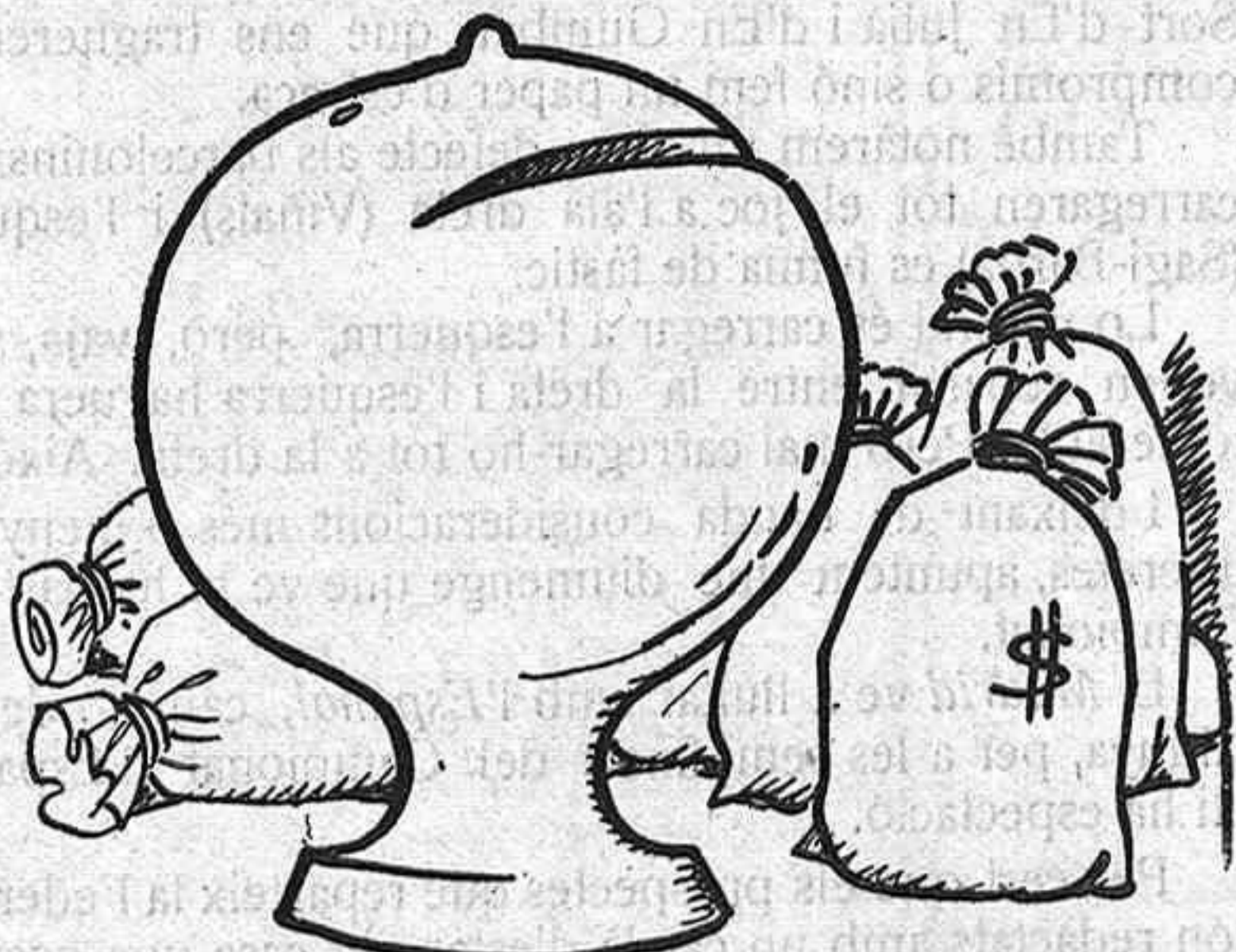
«El santo»

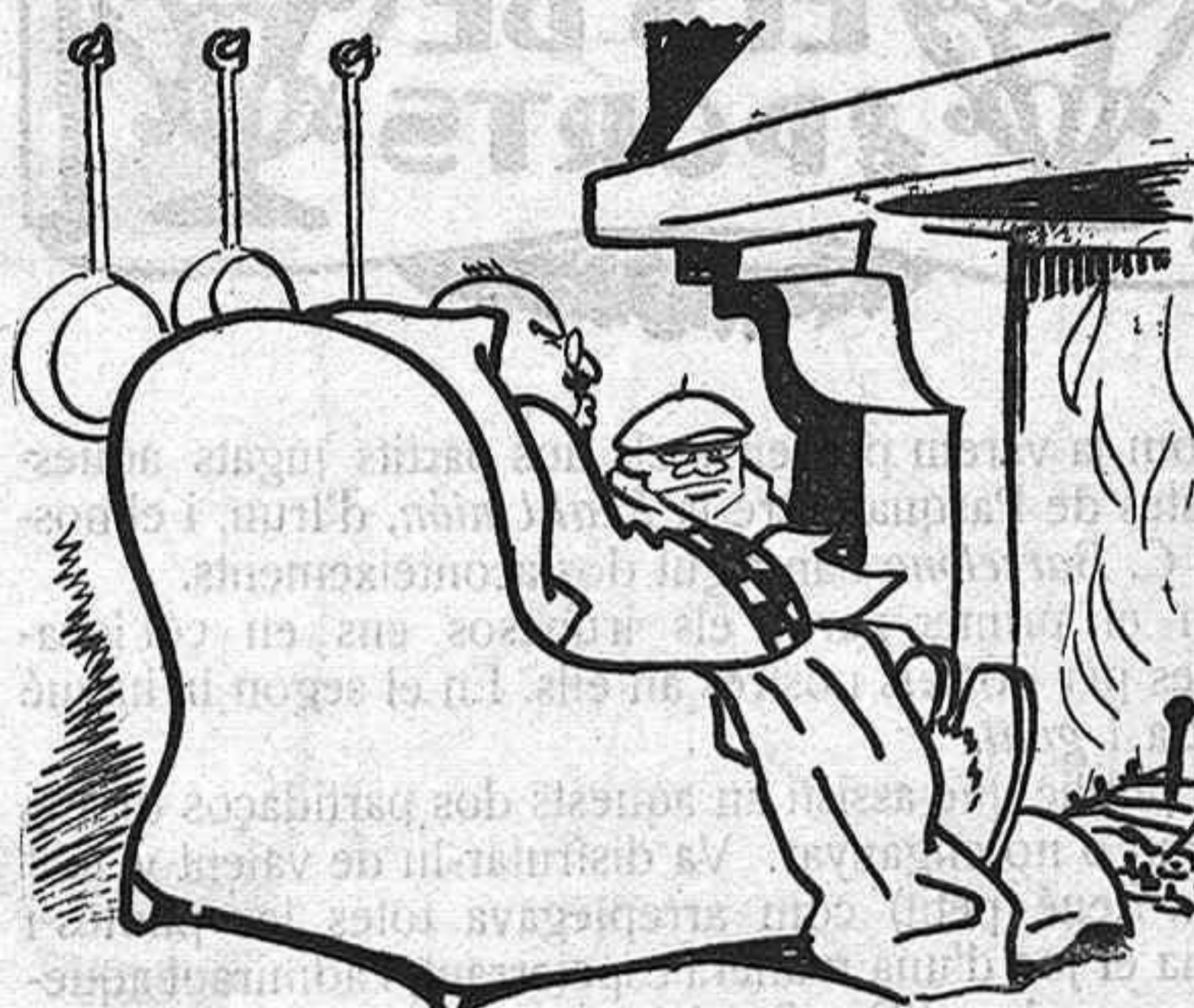
«El rei vol un hereuet»

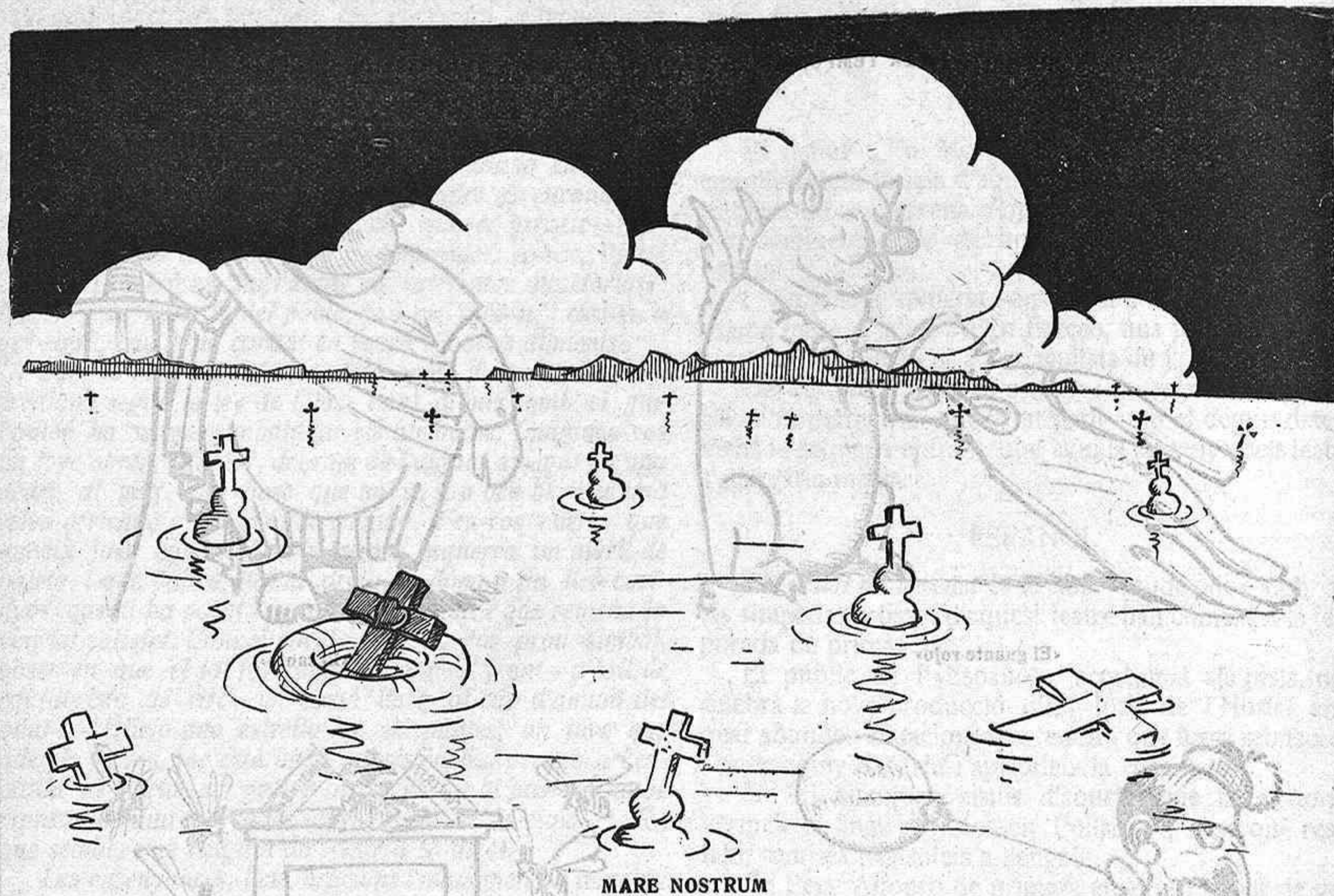
«La mel i les vespes»

«El secreto de la Paz»

«Cuento del lar»

Si la música és poca cosa, la lletra és quasi res. I de l'interpretació, què en direm? Ai, l'interpretació!... El qui més s'hi va distingir fou En Pep Bergés, i En Pep Bergés, ja tothom està en el *secreto... de la Paz*:

Es un vulgar actoret
que mai podrà anà endavant:
si el català li ve estret,
el castellà li ve gran.

Com ja vàrem preveure els dos partits jugats aquestes festes de Pasqua entre la *Real Unión*, d'Irun, i el nostre *F. C. Barcelona* han sigut dos aconteixements.

En el primer partit els irunesos ens en col·locaren tres per dos els nostres an ells. En el segon hi hagué empat a 1 goal.

El públic que assistí an aquests dos partidaços dirà si el vàrem o no enganyar. Va disfrutar-hi de valent veient al *gran René* (petit) com arreplegava totes les pilotes i repartia el joc d'una manera espeterrant, i admirant aquelles arrencades d'En *Patricio* que semblava un cavall desbocat.

Llàstima que els jugadors barcelonins no hi fessin un

paper més bonic. No és que els resultats siguin dolents; molt al contrari. Davant d'un equip com l'*Irún* son resultats bonics els dels dos partits, tenint en compte la composició més aviat feble que forta de l'actual equip blau-grana.

No volem dir això. Volem dir que, apart els mitjos, els altres, sobretot els davanters, no donaren tot el que podien donar de sí. La culpa principal fou d'En Martínez. Aquest xicot es veu que s'ha tornat *conservador...* del físic i té un *canguelo*, noi, que no hi veu de content quan entra a les defenses i mitjos contraris. Amb aquesta por no va fer res ni deixà fer res als seus companys de línia. La pilota no anava gairebé mai endavant; sempre encepegava amb els peus d'En René o d'En Carrasco. Sort d'En Julià i d'En Gumbau que ens trageren del compromís o sinó fem un paper d'estraça.

També notàrem un altre defecte als barcelonins: que carregaren tot el joc a l'ala dreta (Viñals) i l'esquerra (Sagi-Barba) es fumia de fàstic.

Lo natural és carregar a l'esquerra, però, vaja, si ho volien repartir entre la dreta i l'esquerra haguera estat tolerable. Però mai carregar-ho tot a la dreta. Això no!

I deixant de banda consideracions més o menys indiscretas, apuntem que diumenge que ve hi ha partit de Campionat.

El *Madrid* ve a lluitar amb l'*Español*, campió de Catalunya, per a les semi finals del Campionat d'Espanya. Hi ha espectació.

Per cert que els prospectes que reparteix la Federació són redactats amb un català d'estar per casa que *hasta* fa engúnia. No hi ha cap *conspícuo* ex catalanista que vulgui corregir-ho? Perquè si els elements directius o empleats

de la Redacció no saben ni escriure el català (idioma oficial de la mateixa) que ho diguin que ja anirem nosaltres *de franc* a corretgir les proves.

Tot, menys ensenyar la *ceba* d'aquesta manera, senyors!

FLY

ESQUELLOTS

Dilluns, a la tarde, fou posat en llibertat—ja era hora!—nostre entranyable amic i distingit col·laborador Angel Samblancat.

Al conèixer la joiosa nova de que s'havia donat ordre de la seva excarcelació, volguerem ésser dels primers en abraçar-lo i anarem a la Model a presenciar la lliberació del nostre amic.

No fem doncs, aquí, sinó fer-ho constar per a satisfacció dels lectors admiradors seus.

Una altra bonanova:

Tenim la satisfacció de comunicar als llegidors que el nostre particular amic, el celebrat escenògraf Salvador Alarma—que ja deuen sapiguer estigué greument malalt—ha entrat en una franca millora i que tot fa esperar una ràpida i feliç convalescència.

Estem desitjosos de donar aviat a la doble personalitat—el simpàtic Salvadoret i l'eminent Alarma—una de aquelles abraçades efusives que sols ell sab donar i rebre.

Amén.

Aquest número ha sigut revisat per la censura militar

Per xistós aqueix senyor que en *El Noticiero* fa la secció titulada «Con el debido respeto».

L'altre dia deia:

«A un soldado veterano le quitan el plumero de gala, y como al dia siguiente tiene que salir de formación, recurre a su novia y la escribe:

«Cerida Escolástica: «Saberás» como que «necesito» un plumero, porque el mío «se fué con premiso», y lo «necesito» porque mañana voy de «jala». Este que lo es, *Cipriano*.»

»La doméstica, al dia siguiente, le entregó un plumero de quitar el polvo.»

—Que li donguin...

Que li donguin la *flor natural* de la broma.

Altra vegada?

Dos vaixells mercants espanyols han sigut tirats a piau dels submarins alemanys, ara, en pocs dies.

No, si això va com una seda, des de que tenim govern d'altura.

Lo que han de mirar és no caure de tan amunt.

Perquè, si cauen, rebran ells i els que són a sota.

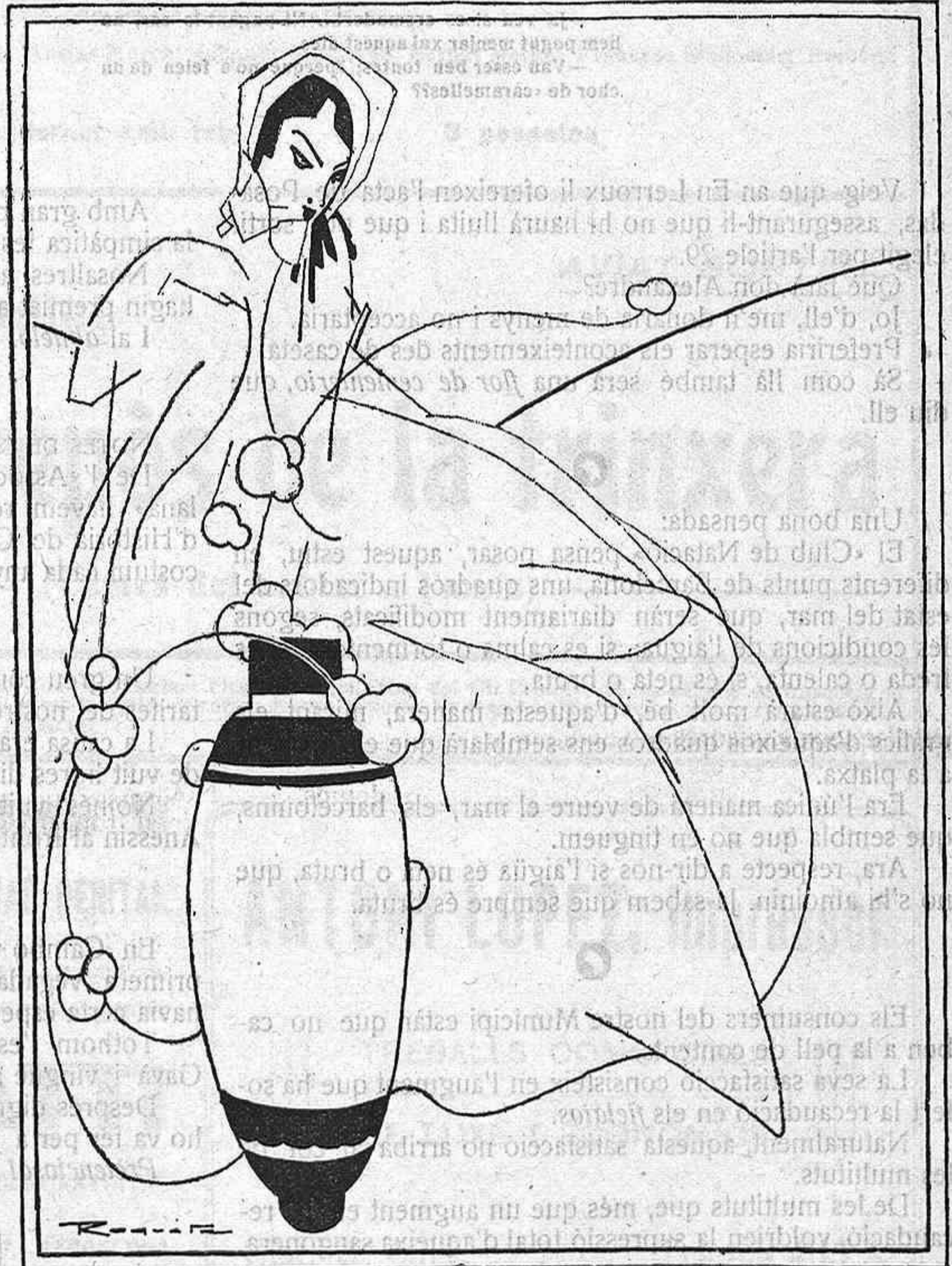
Els conflictes de la carn i del bacallà segueixen en peu, considerablement agravats—alguns dies—per la manca absoluta dels esmentats articles.

Articles que fins ara s'han considerat de primera necessitat, però que aviat no ho seran.

Perquè ja se sap que l'home és un animal de costums i s'acostuma a tot, fins a no menjar ni carn ni bacallà.

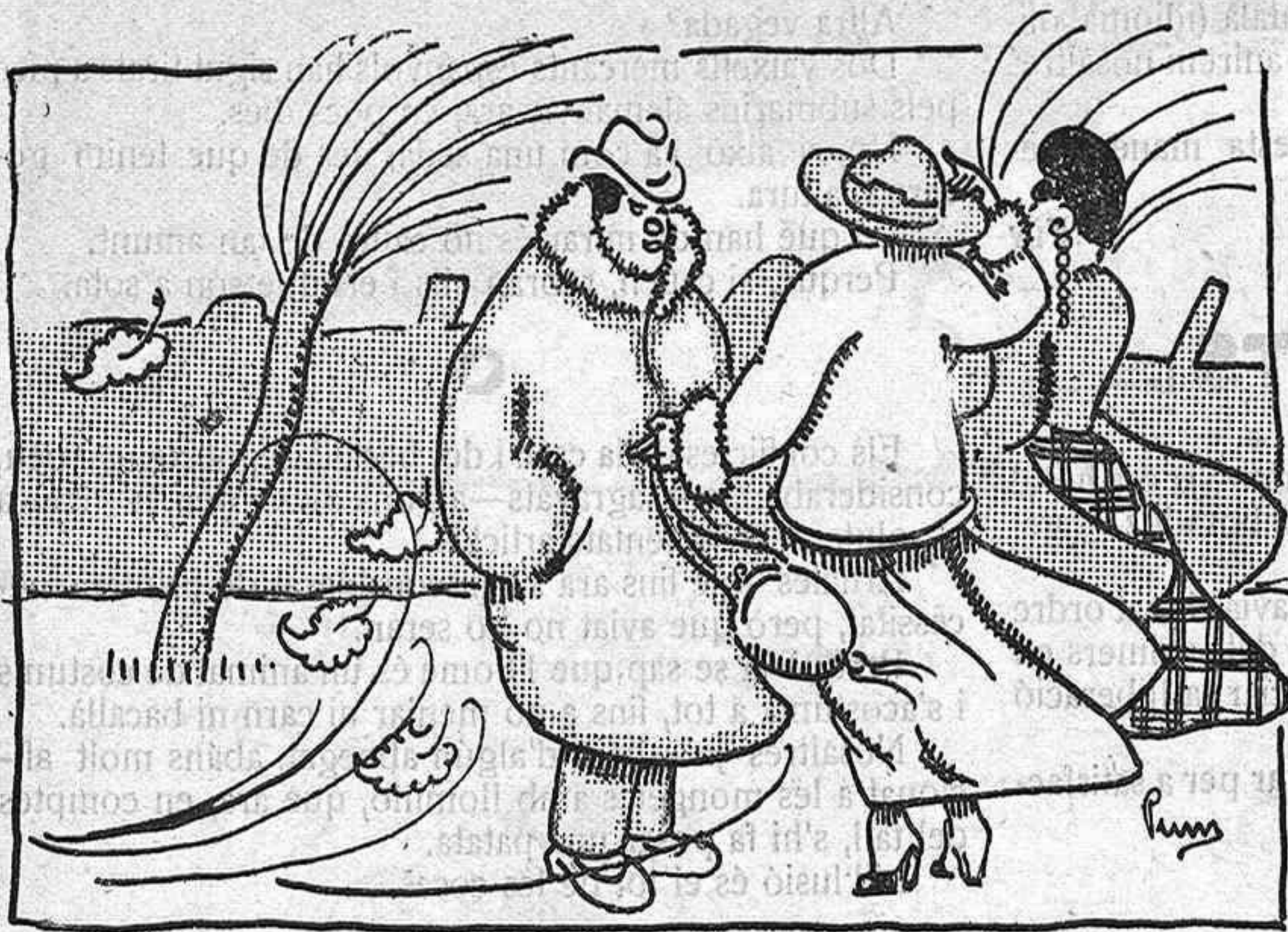
Nosaltres ja sabem d'algún abnegat, abans molt aficionat a les mongetes amb lloimillo, que ara, en comptes del tall, s'hi fa posar una patata.

L'il·lusió és el tot de les coses.

«LA CARA DEL MINISTRO»

—Diu que vindrà a Barcelona dos cops per setmana...
Aii... Està vist que hi ha dones que han nascut amb sort!...

MANCA DE CARN

—Ja veu si es cremador!... Ni pagant-lo car, no hem pogut menjar xai aquest dies.
—Van ésser ben tontes; ?perquè no's felen de un chor de «caramelles??

Veig que an En Lerroux li ofereixen l'acta de Posadas, assegurant-li que no hi haurà lluita i que pot sortir elegit per l'article 29.

Què farà don Alexandre?

Jo, d'ell, me'n donaria de menys i no acceptaria.

Preferiria esperar els aconteixements des de caseta.

Sà com llà també serà una flor de cementerio, que diu ell.

Una bona pensada:

El «Club de Natació» pensa posar, aquest estiu, en diferents punts de Barcelona, uns quadros indicadors del estat del mar, que seràn diàriament modificats, segons les condicions de l'aigua: si es calma o tormentosa, si és freda o calenta, si és neta o bruta.

Això estarà molt bé, d'aquesta manera, mirant els gràfics d'aqueixos quadros ens semblarà que ens trobem a la platja.

Era l'única manera de veure el mar, els barcelonins, que sembla que no en tinguem.

Ara, respecte a dir-nos si l'aigüa és neta o bruta, que no s'hi amoinin. Ja sabem que sempre és bruta.

Els consumers del nostre Municipi estàn que no caben a la pell de contents.

La seva satisfacció consisteix en l'augment que ha sofert la recaudació en els *fielatos*.

Naturalment, aquesta satisfacció no arriba al cor de les multituds.

De les multituds que, més que un augment en la recaudació, voldrien la supressió total d'aqueixa sangonera.

Tres conferències sobre feminisme ha donat don Santiago Valentí i Camp.

I es diu que, al finalitzar la darrera, el conferenciant va entonar un himne a la femella, que fou calurosament aplaudit.

Tots els homes que hi havia en el local diu que aplaudien a la dona.

I es comprèn.

Però ningú aplaudia a la seva; tot-hom aplaudia a la dels altres.

Entre els objectes extraviats aqueixos dies en l'interior dels tramvies, veig que hi constan: «siete velos».

Set vels?

Ja sé qui els ha perdut: la Salomé.

També diu que s'hi ha trobat «una espuela».

Ja em permetràn que respecte a aquesta troballa no hi fem cap comentari.

La «espuela» és un trasto que punxa.

Amb gran pompa i entusiasme s'ha celebrat, a Lleida, la simpàtica festa de Homenatge a la Vellesa.

Nosaltres amb aqueixa festa no hi creurem fins que hagin premiat an En Peyo.

I al *abuelo*.

NOTES DE CASA:

De l'«Associació protectora de l'Ensenyança Catalana» havem rebut les bases per al Concurs nacional d'Història de Catalunya que acaba d'obrir, com té per costum cada any.

Un greu conflicte varen armar, dies enrera, els maritimes del nostre Escorxador.

La causa era deguda a que no volien matar més enllà de vuit hores diàries.

Només vuit hores de matar cada dia i es queixen?... Anessin al front occidental!...

En Cambó va venir a Barcelona, i com que era la primera vegada que venia de ministre, sembla que hi havia certa espectacularitat.

Tothom l'esperava a l'estació, però ell va baixar a Gavà i vingué a la ciutat en automòbil.

Després digué a les autoritats que dispensessin, que ho va fer per a defugir ovacions.

Pretencioso!

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

Obra nova

Obra nova

LLETRES CATALANES

VERS I PROSA

SEL·LECCIÓ DE TREBALLS D'AUTORS ANTICS I MODERNS

per A. ROVIRA i VIRGILI

INDEX

AUTORS DE LA RENAIXENÇA.—Bonaventura Carles Aribau; Joaquim Rubió i Ors; Marià Aguiló; Manuel Milà i Fontanals; Josep Lluís Pons i Gallarza; Adolf Blanch; Francesc P. Briz; Vicens W. Querol; Teodor Llorente; Valentí Almirall; Angel Guimerà; Josep Torres i Bages; J. Pin i Soler; Apel·les Mestres; Jacint Verdaguer.

AUTORS MODERNS.—Joan Maragall; Emili Guanyabéns; Santiago Rusiñol; Ignasi Iglesias; M. Costa i Llobera; Joan Alcover; Miquel S. Oliver; Enric Prat de la Riba; Jaume Massó i Torrents; R. Casellas; Joaquim Ruyra; Victor Català (*Caterina Albert*); Josep Pijoan; Antoni Rubió i Lluch; Pompeu Fabra; Lluís Via; Magí Morera i Galicia; Maria Antonia Salvà; Gabriel Alomar; Jaume Bofill i Mates; Llorenç Ribes; Josep Carner; Ramón Reventós; Joan Puig i Ferrer; M. Duràn i Tortajada; Daniel Martínez Ferrando; Josep M.ª López Picó; Josep S. Pons; Pau Berga; Miquel Ferrà; Alexandre Plana; Carles Soldevila; Josep M.ª Segarra; Joaquim Folguera; Clementina Arderiu.

AUTORS ANTICS.—Fauls d'Isop; Jaume Roig; Ausias March; Johanot Martorell; Bernat Metge; Francesc Eiximènic; Ramón Muntaner; Ramón Llull; Jaume I.

Un tom 8.^u enquadernat amb tela. 3 pessetes

AVIAT SORTIRÀ

Frederic Pujulà i Vallès

En el repòs de la trinxera

(Cartes del soldat a l'amic)

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravísos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

VIAS URINARIAS - AVARIOSIS - DEBILIDAD GENITAL

Curación radical, rapidísima y siempre segura con los muy acreditados medicamentos

DONNATTI

FOLLETOS E INSTRUCCIONES GRATUITAS

Farmacia Hispano Americana, Boquería, 47.- BARCELONA

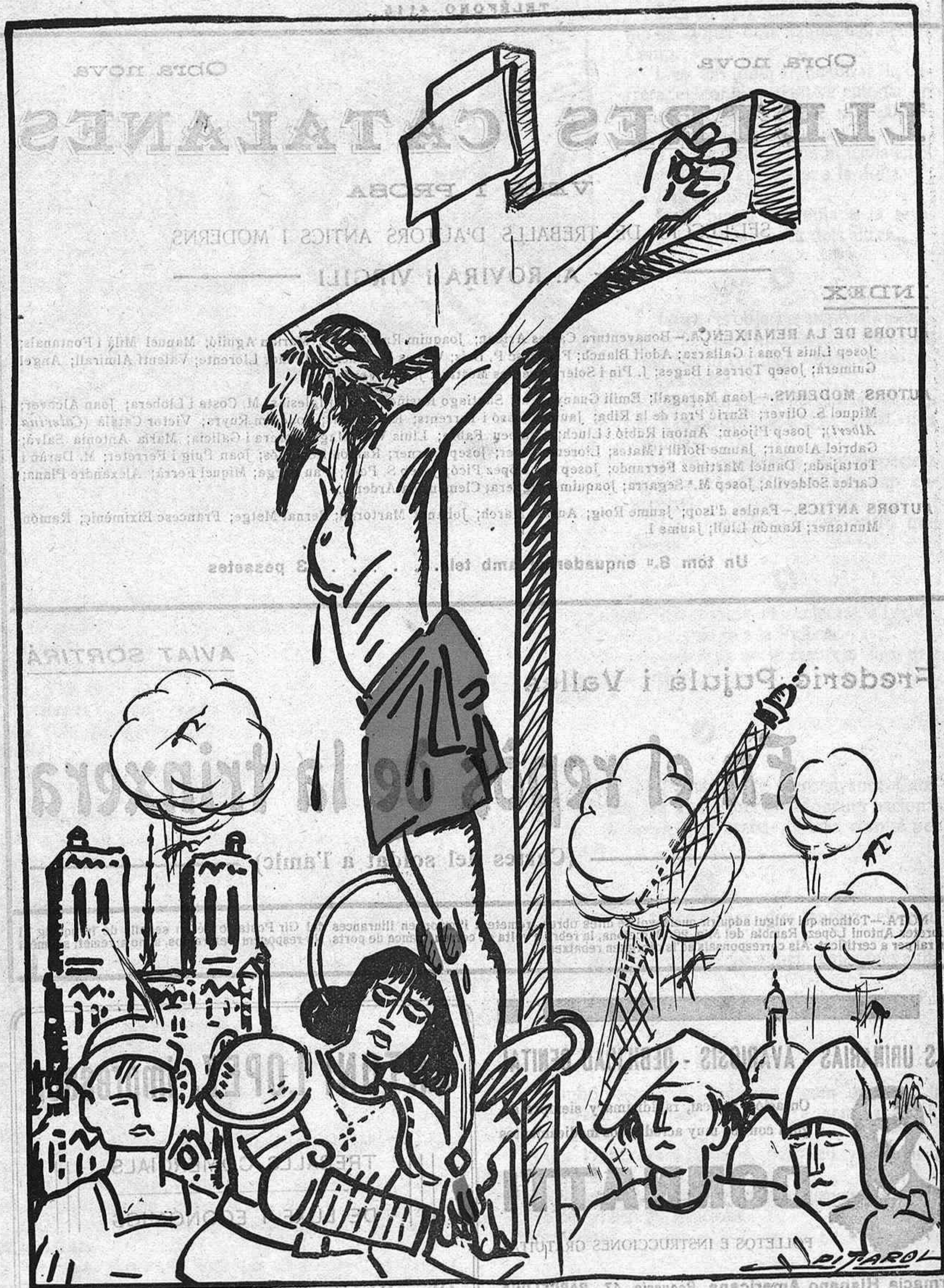
ANTONI LOPEZ, impressor

TREBALLS COMERCIALS

DE LUXE I ECONÓMICS

Olm, 8, inter.

Telèfon 4115 A

EN EL COMBLE DE LA PASSIÓ

Joana d'Arc.—Perdoneu-los, Senyor!...